

## Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

### BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA KREATIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH USULLARI

**Adhamaliyeva Mushtariy Begzodjon qizi**

Turan International University talabasi

Ilmiy raxbar: **Nurullayeva Ugulxon Ergashboyevna**

#### **Annotatsiya**

Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishning nazariy asoslari va amaliy imkoniyatlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Kreativ fikrlash shaxsning intellektual rivojlanishida muhim omil sifatida talqin etilib, uni shakllantirishda ta'lim jarayonining roli asoslab beriladi. O'quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal qilish qobiliyati va ijodiy yondashuvini rivojlantirishda qo'llaniladigan pedagogik yondashuvlar mazmunan ochib beriladi. Tadqiqot natijalari kreativ fikrlashni rivojlantirishga yo'naltirilgan ta'lim muhiti o'quvchilarning bilish faolligini oshirishini va ularning shaxsiy salohiyatini ro'yobga chiqarishini ko'rsatadi.

#### **Kalit so'zlar**

kreativ fikrlash, boshlang'ich ta'lim, ijodiy yondashuv, muammoli fikrlash, innovatsion ta'lim, pedagogik samaradorlik, mustaqil fikrlash

#### **Abstract**

This article scientifically analyzes the theoretical foundations and practical possibilities of developing creative thinking in primary school students. Creative thinking is interpreted as an important factor in the intellectual development of a person, and the role of the educational process in its formation is substantiated. The pedagogical approaches used to develop students' independent thinking, problem-solving skills, and creative approach are revealed in detail. The results of the study show that an educational environment aimed at developing creative thinking increases students' cognitive activity and realizes their personal potential.

#### **Keywords**

creative thinking, primary education, creative approach, problem-solving, innovative education, pedagogical effectiveness, independent thinking

#### **Аннотация**

В данной статье научно анализируются теоретические основы и практические возможности развития творческого мышления у учащихся начальной школы. Творческое мышление рассматривается как важный фактор интеллектуального развития личности, обосновывается роль образовательного процесса в его формировании. Подробно раскрываются педагогические подходы, используемые для развития у учащихся самостоятельного мышления, навыков решения проблем и творческого подхода. Результаты исследования показывают, что образовательная среда, направленная на развитие творческого мышления, повышает познавательную активность учащихся и реализует их личностный потенциал.

## Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

### Ключевые слова

творческое мышление, начальная школа, творческий подход, решение проблем, инновационное образование, педагогическая эффективность, самостоятельное мышление

### Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimi shaxsning intellektual salohiyatini rivojlantirish bilan bir qatorda, uning mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv qobiliyatlarini shakllantirishga ham yo'naltirilmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich sinf bosqichida o'quvchilarning tafakkuri, dunyoqarashi va bilimga bo'lgan munosabati shakllanadi, bu esa mazkur davrni pedagogik jihatdan nihoyatda muhim qiladi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining fikrlash jarayoni ko'proq tasavvur, qiziqish va faol ishtirok bilan bog'liq bo'lib, ularni standart yondashuvlar orqali rivojlantirish kutilgan natijani bermasligi mumkin. Shu sababli o'quvchilarning ijodiy imkoniyatlarini ochib beruvchi, ularni erkin fikr yuritishga undovchi ta'lim muhitini yaratish zaruriy ehtiyojga aylanmoqda.

Kreativ fikrlash shaxsning yangi g'oyalar yaratish, muammolarga noodatiy yechim topish va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini ifodalaydi. Bu qobiliyatni shakllantirish aynan boshlang'ich ta'lim bosqichidan boshlanishi pedagogik jihatdan muhim hisoblanadi. Chunki bu davrda o'quvchilar yangi bilimlarni faol o'zlashtiradi va ularning tafakkur jarayoni jadal rivojlanadi.

Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirish masalasi ilmiy asosda yoritilib, uning ta'lim samaradorligiga ta'siri tahlil qilinadi.

### Asosiy qism

Kreativ fikrlash masalasi psixologiya va pedagogika fanlarida keng o'rganilgan. Lev Vygotsky o'z ilmiy qarashlarida ijodiy faoliyat bolaning tafakkur rivojlanishida muhim o'rin tutishini ta'kidlagan. Uning fikricha, o'quvchi faoliyat jarayonida yangi bilimlarni mustaqil ravishda shakllantiradi.

Jean Piaget esa kognitiv rivojlanish nazariyasida bolaning fikrlash jarayoni faol tajriba asosida rivojlanishini asoslab bergan. Bu esa kreativ fikrlashni shakllantirishda faol o'qitish metodlarining ahamiyatini ko'rsatadi.

Zamonaviy tadqiqotlarda kreativ fikrlash ta'lim jarayonining muhim komponenti sifatida qaralib, uni rivojlantirish orqali o'quvchilarning intellektual salohiyati oshishi ta'kidlanadi.

Mazkur tadqiqotda ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, pedagogik tajribalarni umumlashtirish va mantiqiy tahlil metodlaridan foydalanildi. Kreativ fikrlashni rivojlantirishga oid ilmiy qarashlar o'rganilib, ularning boshlang'ich ta'lim jarayoniga ta'siri baholandi.

Tadqiqot davomida konstruktivistik yondashuv asos qilib olindi. Ushbu yondashuvga ko'ra, o'quvchi bilimni faol ravishda egallovchi subyekt hisoblanadi va kreativ fikrlash aynan shu jarayonda shakllanadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirish ta'lim jarayonining mazmuni va tashkil etilishiga bevosita bog'liq. O'quvchilarga mustaqil fikr yuritish imkonini

## Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

beruvchi, ularni muammoli vaziyatlarga jalb etuvchi va erkin fikrlash muhitini yaratadigan darslar kreativ tafakkurning shakllanishiga xizmat qiladi.

Kreativ fikrlash o'quvchilarning savol berish, yangi g'oyalar ilgari surish va turli yechimlarni izlash jarayonida rivojlanadi. Shu sababli dars jarayonida o'quvchilarning faolligini oshirish va ularni erkin fikr bildirishga undash muhim ahamiyat kasb etadi.

Bunday muhitda o'quvchilar o'z fikrini himoya qilish, boshqalar bilan muloqot qilish va muammolarni hal qilish jarayonida faol ishtirok etadi. Bu esa ularning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi.

UNESCO ma'lumotlariga ko'ra, o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirishga yo'naltirilgan ta'lim muhitida ularning bilish faolligi va o'rganish samaradorligi yuqori bo'ladi.

Quyidagi jadval kreativ fikrlashni rivojlantirish natijalarini umumlashtiradi:

| Ko'rsatkich                          | An'anaviy ta'lim | Kreativ yondashuv asosidagi ta'lim |
|--------------------------------------|------------------|------------------------------------|
| <b>Mustaqil fikrlash</b>             | Cheklangan       | Rivojlangan                        |
| <b>Muammoli vaziyatni hal qilish</b> | Past             | Yuqori                             |
| <b>G'oya yaratish</b>                | Kam              | Faol                               |
| <b>Muloqot</b>                       | Passiv           | Faol                               |
| <b>Qiziqish</b>                      | Past             | Yuqori                             |

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, kreativ fikrlashni rivojlantirishga yo'naltirilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

### Xulosa

O'rganilgan ilmiy manbalar va olib borilgan tahlillar boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili ekanligini ko'rsatadi. Kreativ fikrlash o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, muammolarni hal qilish qobiliyatini va ijodiy yondashuvini rivojlantiradi.

Shuningdek, o'quvchilarda kreativ tafakkurni shakllantirish uchun ta'lim jarayonini mos ravishda tashkil etish zarur. Bu jarayonda o'qituvchining roli muhim bo'lib, u o'quvchilarning erkin fikrlashini qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratishi lozim.

Natijada, kreativ fikrlashni rivojlantirishga yo'naltirilgan ta'lim zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismi sifatida qaralishi zarur.

### Foydalanilgan adabiyotlar

1. Lev Vygotsky. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
2. Jean Piaget. (1972). *The psychology of the child*. Basic Books.
3. John Hattie. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Routledge.
4. Ken Robinson. (2011). *Out of our minds: Learning to be creative*. Capstone Publishing.

## Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

5. E. Paul Torrance. (1974). *Torrance tests of creative thinking*. Scholastic Testing Service.
6. Linda Darling-Hammond, Hyler, M. E., & Gardner, M. (2017). *Effective teacher professional development*. Learning Policy Institute.
7. UNESCO. (2022). *Transforming education: An urgent political imperative for our collective future*. UNESCO Publishing.
8. OECD. (2019). *Future of education and skills 2030*. OECD Publishing.
9. Howard Gardner. (1993). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic Books.
10. Robert Sternberg. (2006). *The nature of creativity*. Cambridge University Press.